

VENDIM
Nr. 33, datë 24.5.2012

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Vitore Tusha	Anëtare e “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Admir Thanza	Anëtar i “ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare e “ “
Fatmir Hoxha	Anëtar i “ “
Vladimir Kristo	Anëtar i “ “

me sekretare Elta Milori, në datat 15.12.2011 dhe 22.12.2011, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura, çështjen nr. 52/27 Akti, që i përket:

KËRKUES: Fredi Aliaj, përfaqësuar nga avokat Theodhori Sollaku, me prokurë të posaçme.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën, i vendimit nr.19, datë 07.05.2007 të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda; i vendimit nr.50, datë 01.11.2007 të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda dhe i vendimit nr.394, datë 08.07.2009 të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 31, 42, 131/f dhe 134/g të Kushtetutës; neni 6/1 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe nenet 48, 49, 50/1, 74, 75/a, 83/1 të Kodit të Procedurës Penale.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Vladimir Kristo, përfaqësuesin e kërkuarit që u shpreh për pranimin e kërkesës dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda, me vendimin nr.19, datë 07.05.2007, ka vendosur, ndër të tjera, deklarinin fajtor të kërkuarit për veprën penale “të vrasjes në rrethana të tjera cilësuese”, të kryer në bashkëpunim dhe duke i shkaktuar mundime të veçanta viktimës, parashikuar nga neni 79/e dhe 25 i Kodit Penal (KP) dhe e ka dënuar atë me 23 vjet burgim.

2. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda, me vendimin nr.50, datë 01.11.2007, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda për kërkuarin dhe ndryshimin e këtij vendimi për të pandehurit e tjerë.

3. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.394, datë 08.07.2009, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda për kërkuarin.

4. **Kërkuari** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (në vijim “Gjykata”) duke pretenduar shfuqizimin e vendimeve objekt kërkesë, pasi këto vendime i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtimet e mëposhtme:

4.1. *Është cenuar e drejta e gjykimit nga një gjykatë e pavarur, e paanshme dhe e caktuar me ligj.* Vepra penale, e parashikuar në nenin 79/e dhe 25 të KP-së, nuk është në kompetencën lëndore të Gjykatës për Krime të Rënda, por në kompetencë të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, për rrjedhojë, gjykimi i çështjes nga gjykata jokompetente vjen në kundërshtim me nenin 42 të Kushtetutës, nenet 74, 75/a dhe 83 të Kodit të Procedurës Penale (KPP) dhe jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese.

4.2. *Është cenuar e drejta e mbrojtjes.* Kërkuari është gjykuar në mungesë dhe mbrojtësi i tij, në kundërshtim me nenin 31/ç të Kushtetutës, nenin 50/1 të KPP-së dhe jurisprudencën e Gjykatës

Kushtetuese, është zgjedhur nga të afërmit pa dijeninë dhe autorizimin e tij.

II

A. Lidhur me pretendimin për cenimin e të drejtës së gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj.

5. Kërkuesi pretendon se është gjykuar nga Gjykata për Krime të Rënda për veprën penale “të vrasjes në rrethana të tjera cilësuese”, parashikuar nga neni 79 shkronja “e” i KP-së kur duhej të gjykohej nga gjykatat e zakonshme të rretheve gjyqësore dhe, si rrjedhojë, është cenuar e drejta kushtetuese për t’u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës e të nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ).

6. Gjykata Kushtetuese rithekson se, në kuptim të nenit 131/f dhe 134/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, kërkuesi mund t’i drejtohet kësaj Gjykate për pretendime që kanë lidhje me cenimin e të drejtës për një proces të rregullt ligjor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave. Juridiksioni kushtetues për shkëlqen e të drejtave themelore për një proces të rregullt ligjor bëhet i mundur kur kërkuesi shteron mjetet juridike të ankimit në gjykatat e zakonshme. Shterimi i mjeteve juridike, në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, kërkon që individi të shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për rivendosjen e të drejtave të pretenduara (*shih vendimet nr.1, datë 25.01.2010; nr.36 datë 10.11.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Shterimi i mjeteve juridike përbën kusht paraprak që duhet të përmbushet nga kërkuesi, përpara se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese. Ky rregull nënkupton jo vetëm që kërkuesi t’u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë në këto instance të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimet nr.6, datë 04.03.2010; nr.32, datë 28.12.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Nga rrethanat e çështjes konkrete rezulton se Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Durrës, në datën 28.01.2004 ka regjistruar procedimin penal nr.131 në ngarkim të shtetasve Fredi Aliaj e të tjerë, për veprën penale “të vrasjes në rrethana të tjera cilësuese” në bashkëpunim, parashikuar nga neni 79, shkronja “e” dhe 25 të KP-së.

9. Me vendimin e datës 16.03.2004, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Durrës, në mbështetje të neneve 75/a, 28 dhe 84 të KPP-së, të ligjit nr.9110, datë 24.07.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës për Krime të Rënda” dhe të urdhrit nr.227, datë 19.12.2003 të Prokurorit të Përgjithshëm, ka shpallur moskompetencën lëndore për vazhdimin e hetimeve për këtë procedim penal dhe kalimin e akteve Prokurorisë për Krime të Rënda. Kjo e fundit, në datën 25.03.2004 ka regjistruar procedimin nr.100 dhe në datën 20.10.2004 ia ka kaluar dosjen për gjykim, sipas kompetencës lëndore, Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda, e cila ka zhvilluar seancën e parë gjyqësore në datën 16.11.2004.

10. Ndërkohë, në datën 22.10.2004 ka hyrë në fuqi ligji nr.9276, datë 16.09.2004 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.7905, datë 21.03.1995 “Kodi i Procedurës Penale të Republikës së Shqipërisë”, neni 4 i të cilit parashikonte, midis të tjerash, se kompetenca lëndore e gjykimit të veprës penale, parashikuar nga neni 79/e, nuk i përkiste më gjykatave të krimeve të rënda, por gjykatave të zakonshme të rretheve gjyqësore.

11. Gjatë gjykimit të çështjes, konkretisht në seancën e datës 03.02.2005, rezulton se mbrojtësit e të pandehurve kanë pretenduar moskompetencën lëndore të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda. Kjo kërkesë është kundërshtuar nga prokurori i çështjes dhe është rrëzuar nga Gjykata me arsyetimin se ligji nr.9276, datë 16.09.2004 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.7905, datë 21.03.1995 “Kodi i Procedurës Penale të Republikës së Shqipërisë” nuk ka dispozita kalimtare për kompetencën e gjykimit të çështjeve të regjistruara pranë gjykatave. Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda ka vlerësuar kompetencën e saj, duke arsyetuar se çështja është regjistruar në datë 21.10.2004 dhe ligji ka hyrë në fuqi në datën 22.10.2004, pasi çështja është regjistruar.

12. Gjykata konstaton se kërkuesi apo mbrojtësi i tij nuk ka parashtruar pretendimin për moskompetencën lëndorë të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda në ankimin përpara

Gjykatës së Apelit, apo në rekurs.

13. Në vështrim të standardeve të mësipërme kushtetuese, si dhe të rrethanave të çështjes konkrete, Gjykata vlerëson se kërkuesi nuk ka shteruar mjetet juridike në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, për rrjedhojë, nuk mund të vërë në lëvizje gjykimin kushtetues lidhur me pretendimin për cenimin e të drejtës së gjykimit të çështjes nga gjykata e caktuar me ligj.

B. Lidhur me pretendimin për cenimin e të drejtës së mbrojtjes

14. Kërkuesi pretendon se, gjatë gjykimit të çështjes në Gjykatën e Shkallës së Parë për Krime të Rënda, në Gjykatën e Apelit për Krime të Rënda dhe në Gjykatën e Lartë, i është mohuar e drejta për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, si rrjedhojë e zhvillimit të gjykimit në mungesë të tij. Sipas kërkuesit, këto standarde kushtetuese janë cenuar pasi gjykatat nuk kanë respektuar rregullat për njoftimin e të pandehurit, të parashikuara në Kodin e Procedurës Penale.

15. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se e drejta e palëve për të qenë të pranishme dhe për t'u mbrojtur në procesin gjyqësor, janë aspekte të rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, në përputhje me nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së.

16. Referuar edhe jurisprudencës së Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), Gjykata ka përcaktuar ndër vite disa standarde në lidhje me gjykimin në mungesë, sipas të cilave: a) i pandehuri ka të drejtë të jetë i pranishëm në procesin gjyqësor të kryer në ngarkim të tij; b) i pandehuri mund të heqë dorë vullnetarisht nga ushtrimi i kësaj të drejtë; c) i pandehuri duhet të jetë në dijeni për ekzistencën e një procesi gjyqësor në ngarkim të tij; ç) duhet të ekzistojnë instrumente paraprake ose riparuese për të shmangur procese në ngarkim të të pandehurit, ose për të siguruar një proces të ri dhe, nëpërmjet depozitimit të provave të reja, të drejtën e mbrojtjes që nuk ka qenë e mundur të ushtrohet personalisht në procesin e zhvilluar në mungesë, të përfunduar tashmë (*shih vendimet nr.30, datë 17.06.2010, nr.45, datë, më 10.10.2011, nr.26, datë 08.05.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Sipas praktikës së kësaj Gjykate, si dhe të GJEDNJ-së, është detyrë e autoriteteve shtetërore përkatëse që të njoftojnë në mënyrë rigoroze, konform kërkesave procedurale, të pandehurin ndaj të cilit ka filluar një proces penal, pasi vetëm në këtë mënyrë mund të arrihet në përfundimin se i pandehuri ka hequr dorë me vullnetin e tij të lirë nga pjesëmarrja në gjykim. Vërtetimi i këtyre fakteve, sipas Gjykatës, është detyrë e organeve kompetente. Me këtë detyrim të organeve përkatëse shtetërore, për të njoftuar në mënyrë rigoroze të pandehurin dhe për të provuar se ai i fshihet drejtësisë, është e lidhur e drejta e tij për të marrë pjesë në gjykim, si dhe e drejta e gjykatës për të vendosur për gjykimin e tij në mungesë, kur janë respektuar në mënyrë rigoroze dispozitat për njoftimin (*shih vendimet nr.30, datë 17.06.2010; nr.45, datë 10.10.2011; nr.26, datë 08.05.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Gjykata, gjithashtu, është shprehur se duhet të pranohet mbrojtësi i zgjedhur nga familjarët e të pandehurit vetëm nëse provohet se ata po veprojnë në bazë të porosisë që kanë marrë nga i pandehuri. Pra, lejohet zgjedhja e avokatit nga ana e familjarëve vetëm nëse këta të fundit shprehin vullnetin e të pandehurit për të hequr dorë nga pjesëmarrja në proces dhe jo të investohen me këtë zgjedhje nëse ata nuk kanë kontakte me të pandehurin, çka, është detyrë e organeve kompetente shtetërore. Në këtë mënyrë, është rigoroz zbatimi i procedurave të njoftimit (*shih vendimet nr.30, datë 17.06.2010; nr.45, datë 10.10.2011; nr.26, datë 08.05.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Si konkluzion, sipas jurisprudencës së kësaj Gjykate, në radhë të parë është e domosdoshme që i pandehuri duhet të ketë dijeni në se ndaj tij ka filluar një proces penal dhe, në radhë të dytë, ky duhet të heqë dorë vullnetarisht nga pjesëmarrja në të. Gjykata ka arritur në këtë përfundim, për arsye se heqja dorë nënkupton një akt vullneti nga ana e të pandehurit, që siç është pranuar nga teoria e së drejtës penale, për të pasur një akt vullnetar, duhet të ketë në radhë të parë një proces të brendshëm të perceptimit të realitetit nga ana e të pandehurit dhe më pas një proces të brendshëm vendimmarrjeje prej tij (*shih vendimet nr.30, datë 17.06.2010; nr.45, datë 10.10.2011; nr.26, datë 08.05.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Veç sa me sipër, bazuar në kriteret e gjykimit në mungesë të të akuzuarit, të përcaktuara nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës me rezolutën (75) 11 (*shih vendimet nr. 45, datë 10.10.2011; nr.26, datë 08.05.2012 të Gjykatës Kushtetuese*), jurisprudenca e GJEDNJ-së ka përcaktuar kriteret të qarta dhe të plota për drejtësinë kushtetuese lidhur me gjykimin në mungesë. Ajo ka theksuar se e drejta e

një personi të akuzuar, për të qenë i pranishëm në seancën dëgjimore të akuzave të ngritura kundër tij, është thelbësore për një proces të drejtë. GJEDNJ-ja është shprehur gjithashtu se të informosh dikë për një proces të hapur kundër tij, është një akt gjyqësor i një rëndësie të veçantë që duhet bërë në përputhje me kërkesat procedurale dhe thelbësore, të cilat garantojnë ushtrimin efektiv të të drejtave nga ana e të pandehurit. Njoftimi i paqartë dhe joformal nuk mjafton. Ndërkohë, nëse mund të pranohet një njoftim edhe tërthorazi, heqja dorë duhet të jetë e qartë. Është një e drejtë e personit të dënuar in absentia, i cili nuk rezulton se ka hequr dorë në mënyrë të qartë nga e drejta e tij për t'u paraqitur në gjykim, të ketë në të gjitha rastet një vendim të ri mbi akuzat (*Sejdovic kundër Italisë*, 2000).

21. KEDNJ-ja u lë shteteve kontraktuese një diskrecion të gjerë lidhur me zgjedhjet e mjeteve, për të siguruar se sistemi i tyre ligjor është në përputhje me kërkesat e nenit 6 të saj. Detyra e GJEDNJ-së është të shqyrtojë nëse rezultati që KEDNJ-ja kërkon, është arritur nga shtetet kontraktuese. Veçanërisht, mjetet procedurale të ofruara nga legjislacioni i brendshëm dhe praktika duhet të tregojnë se ato kanë qenë efektive, kur një person i akuzuar penalisht nuk ka hequr dorë nga të drejtat e tij për t'u dëgjuar dhe mbrojtur personalisht dhe as nuk i është fshehur drejtësisë (*shih vendimet nr.30, datë 17.06.2010; nr. 45, datë 10.10.2011, nr.26, datë 08.05.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Gjithsesi, jo vetëm shkronja, por as dhe fryma e nenit 6 të KEDNJ-së nuk e ndalojnë një person të heqë dorë nga të drejtat e tij, me dëshirë shprehimisht ose taktikisht. Por, megjithatë, për qëllimet e KEDNJ-së do konsiderohet efektive, që të drejtat e atij, që ka hequr dorë prej tyre, të sanksionohen pa ekuivoke dhe të shoqërohen me një minimum të garancive, për shkak të rëndësisë së tyre. Autoritetet kombëtare kanë një marzh vlerësimi për zgjedhjen e mjeteve në sistemet e tyre ligjore, por me kusht që këto mjete juridike të jenë në përputhje me standardet e vendosura nga neni 6/1 i KEDNJ-së (*Colozza kundër Italisë*, 1985).

23. Në këtë drejtim, GJEDNJ-ja është shprehur se “... njoftimi i të akuzuarit në lidhje me akuzat në ngarkim të tij përbën një akt të një rëndësie të tillë, ku duhet të ekzistojnë elemente të formës dhe përmbajtjes që të garantojnë ushtrimin efektiv të të drejtave të mbrojtjes nga i akuzuari ... për rrjedhojë një njohuri e pasaktë dhe e marrë nga burime jozyrtare nuk është e mjaftueshme” (*Somogyi kundër Italisë*, 18.05.2004).

24. Duke iu rikthyer çështjes konkrete në shqyrtim, Gjykata konstaton se në dosjen gjyqësore gjendet i administruar “Procesverbal për kërkimin e personit që nuk gjendet”, i datave 23.04.2004 dhe 14.06.2004, sipas të cilit, edhe pas kontrollit të ushtruar në banesën e kërkuesit, ky i fundit nuk u gjet, pasi ishte larguar jashtë shtetit pa adresë dhe, për rrjedhojë, nuk mund të ndalohej dhe arrestohej. Në këto kushte, Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda, me vendimin nr.64, datë 22.06.2004, ka vendosur deklarin e ikjes së kërkuesit dhe caktimin e mbrojtësit H.S. kryesisht. Ndërsa me prokurën e posaçme nr. 2800 rep, nr. 493 kol, datë 18.09.2004, nëna e kërkuesit ka caktuar si përfaqësues të kërkuesit, një mbrojtës tjetër, avokatin L.L. Pas deklaramit të ikjes së kërkuesit, Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda, në seancën e datës 11.01.2005, ka pranuar kërkesën e prokurorit dhe e ka deklaruar kërkuesin në mungesë duke i caktuar atij si mbrojtës atë të zgjedhur nga familjarët (nëna e kërkuesit) me prokurën e posaçme të lartpërmendur. I njëjti mbrojtës ka përfaqësuar interesat ligjore të të pandehurit edhe në procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Apelit për Krime të Rënda dhe në Gjykatën e Lartë.

25. Gjithashtu, nga materialet e dosjes gjyqësore rezulton se, në periudhën kohore nga 29.10.2004 deri më 24.01.2005 Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda ka lëshuar shtatë “Urdhër mbi njoftimin e të pandehurve” drejtuar Policisë Gjyqësore pranë Komisarariatit të Policisë Fier. Nga shkresë-përgjigjet e Policisë Gjyqësore pranë Komisarariatit të Policisë Fier dhe nga raportet e shërbimit të Punonjësve të Policisë së Zonës, rezulton se kërkuesi nuk gjendet në banesë dhe as në ambiente të tjera të frekuentuara më parë prej tij, por është larguar jashtë shtetit, pa adresë. Ndërkohë, rezulton se fletë-thirrjet e gjykatës, drejtuar kërkuesit, janë marrë ose nga avokati i tij (fletëthirrjet e datave 29.10.2004) ose nga të afërmit e tij, konkretisht nga nëna e tij (fletëthirrjet e datave 23.12.2004) dhe daja (fletë-thirrja e datës 16.11.2004). Duke vlerësuar personat marrës të fletëthirrjeve, si persona madhorë dhe me aftësi të dukshme intelektuale si dhe formën e përmbajtjen e fletëthirrjeve, nuk rezulton se ka pasur ndonjë të metë që mund të bënte të pavlefshëm njoftimin në kuptim të neneve 140 dhe 143 të KPP-së.

26. Për sa i përket gjykimit të zhvilluar në Gjykatën e Apelit për Krime të Rënda, nga dosja

gjyqësore rezulton se në seancën e datës 12.09.2007, trupi gjykues ka vendosur se duke qenë se kërkuesi është gjykuar në mungesë gjatë gjykimit në shkallë të parë dhe se ai me vendimin nr.64, datë 22.06.2004, është deklaruar i ikur, njoftimi për kërkuesin, është konsideruar i ezauruar, konform nenit 247 të KPP-së, me depozitimin e urdhrit të thirrjes pranë mbrojtësit të tij L.L., i cili ka marrë dijeni efektivisht për seancat gjyqësore dhe ka qenë prezent në gjykimin e apelit. Ekzistojnë gjithashtu edhe fletëthirrjet për kërkuesin, për seancat e datave 12.07.2007 dhe 12.09.2007, të cilat janë nënshkruar respektivisht nga xhaxhai dhe nusja e xhaxhait të kërkuesit.

27. Sa më lart, Gjykata çmon se organet shtetërore kanë marrë të gjitha masat dhe kanë kryer të gjitha veprimet e mundshme, duke përmblusur të gjitha detyrimet ligjore të parashikuara nga legjislacioni procedural penal si dhe nga KEDNJ-ja në lidhje me njoftimin personalisht të kërkuesit.

28. Nga analiza e fakteve të mësipërme, Gjykata arrin në konkluzionin se kërkuesi ka pasur dijeni për procesin penal në ngarkim të tij, por është larguar me vullnet të lirë nga Republika e Shqipërisë, duke zgjedhur, gjithashtu, me vullnet të lirë, të mos marrë pjesë në procesin penal në ngarkim të tij, me qëllim për t'iu fshehur drejtësisë.

29. Duke pasur parasysh se neni 33 i Kushtetutës sanksionon se nuk mund të përfitojë nga e drejta kushtetuese për t'u dëgjuar nga gjykata personi që i fshihet drejtësisë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e të drejtës për një proces të rregullt ligjor, për shkak të gjykimit në mungesë, është i pabazuar.

30. Si përfundim, Gjykata vlerëson se gjatë gjykimit të çështjes në ngarkim të kërkuesit Fredi Aliaj, nuk është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, në vështrim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, pika “f” e 134, pika “g” të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës¹.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Petrit Plloçi, Xhezair Zaganjori, Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj.

Anëtarë kundër: Admir Thanza, Vitore Tusha.

MENDIM PARALEL

Në çështjen konkrete pajtohem me vendimin e shumicës për rrëzimin e kërkesës, por kemi mendim të ndryshëm në lidhje me arsyet për këtë qëndrim. Megjithëse kërkuesi ka pretenduar cenimin e të drejtës së mbrojtjes për shkak se, në gjykimin e zhvilluar në mungesë, ai është përfaqësuar nga avokati i zgjedhur nga familjarët pa dijeninë e tij, shumica, në arsyetimin e saj, të drejtën për t'u mbrojtur të të pandehurit në mungesë e ka interpretuar në këndvështrimin e së drejtës për t'u dëgjuar, duke i lidhur integralisht këto dy të drejta në procesin e gjykimit në mungesë. Ne vlerësojmë se këto dy të drejta qëndrojnë veçmas edhe në procesin e gjykimit në mungesë, pavarësisht se bashkërisht janë parashikuar si garanci kushtetuese të procesit të rregullt ligjor.

Meqenëse objekti dhe situata faktike e kësaj çështjeje janë të njëjta me ato të paraqitura në kërkesën e Ismet Boriçit, mbi të cilën Gjykata ka vendosur me vendimin nr. 26, datë 08.05.2012, për

¹ Gjyqtarët P. Plloçi dhe S. Berberi votuan pro rrëzimit të kërkesës, por me arsyetim paralel.

analogji, ne i qëndrojmë argumenteve që kemi parashtruar në mendimin paralel në atë çështje. Në mënyrë të përmblëdhur, në vijim parashtrojmë arsyet të cilat bazohet qëndrimi ynë.

Duke qenë se garantimi i të drejtës së mbrojtjes gjatë gjykimit në mungesë të të pandehurit është aspekt shumë i rëndësishëm i procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, jurisprudenca e kësaj Gjykate në këtë drejtim ka evoluar në funksion të forcimit dhe rritjes së standardeve kushtetuese, si dhe harmonizimit të koncepteve e garancive kushtetuese me praktikën e Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ). Këto qëllime janë realizuar nga Gjykata nëpërmjet riinterpretimit të tekstit legjislativ të nenit 410/2 të KPP-së, të interpretuar më parë prej saj, duke nxjerrë nga ai një kuptim të ndryshëm të normës, pasi ka vlerësuar se kjo e fundit nuk mbart të meta nga pikëpamja e ligjshmërisë kushtetuese. Pas hyrjes në fuqi të vendimit riinterpretues nr. 30, datë 17.06.2010 të Gjykatës, kanë ndryshuar standardet e vlerësimit të së drejtës së mbrojtjes gjatë gjykimit në mungesë, e cila, në rastin e zgjedhjes së avokatit nga familjarët, garantohet vetëm në kushtet e ekzistencës së vullnetit të të pandehurit, që ushtrohet nëpërmjet familjarëve.

Ne vërejmë se procesi gjyqësor në ngarkim të kërkuesit është zhvilluar në periudhën kohore 2007 – 2009, periudhë në të cilën, bazuar në interpretimet e bëra nga jurisprudenca kushtetuese, mbrojtësi i caktuar nga familjarët e të pandehurit kishte të drejtën për të bërë ankim ndaj vendimit të gjykatës të dhënë në mungesë të të akuzuarit, në kushtet e nenit 410, paragrafi 2 të KPP-së, duke siguruar kështu parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit gjatë gjykimit. Kërkesa konkrete drejtuar Gjykatës me pretendimin, midis të tjerash, për cenimin e të drejtës së mbrojtjes, si një nga komponentët e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, është paraqitur pas datës 30.06.2010, e cila është data e hyrjes në fuqi të vendimit të ri interpretues, mbi bazën e të cilit janë përcaktuar standardet e reja dhe i është dhënë një kuptim i ndryshëm nenit 410/2 të KPP-së.

Në vlerësimin e faktit nëse vendimet riinterpretuese të Gjykatës, që përcaktojnë standarde të reja, kanë ose jo fuqi prapavepruese, çka përbën për ne thelbin e pretendimit konkret të cenimit të së drejtës së mbrojtjes, ne çmojmë se Gjykata duhet të marrë në konsideratë një test balancues që konsiston në tri faktorë: a) qëllimin e rregullit të ri të përcaktuar si pasojë e interpretimit; b) mbështetjen e autoriteteve të zbatimit të ligjit mbi standardet e vjetra, në kuptimin e sigurisë juridike dhe, c) efektin që do të ketë fuqia prapavepruese në administrimin e drejtësisë.

Duke i vlerësuar standardet e reja të së drejtës së mbrojtjes të të gjykuarit në mungesë mbi bazën e këtij testi (shih për më tepër mendimin paralel të vendimit nr. 26, datë 08.05.2012, të GJK-së), dhe nisur nga rrethanat faktike të kësaj çështjeje, ne çmojmë se fuqia prapavepruese e vendimit nr. 30, datë 17.06.2010 të Gjykatës, në rastin konkret, i shtrin kufijtë e saj natyrorë deri në paprekshmërinë e situatave dhe raporteve juridike, tashmë të ezauruara në kohën që i paraprin interpretimit të ri.

Bazuar në argumentet e mësipërme, ne vlerësojmë se pretendimi i kërkuesit për cenimin e të drejtës së mbrojtjes është i pabazuar.

Anëtarë: Sokol Berberi, Petrit Plloçi.

MENDIM PAKICE

Ne gjyqtarët në pakicë nuk jemi dakord me arsyetimin e shumicës. Argumentet tona janë të njëjta me ato që kemi paraqitur në mendimin e pakicës së vendimit nr.26, datë 08.05.2012 të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, që i përket kërkesës së kërkuesit Ismet Boriçi.

Anëtarë: Admir Thanza, Vitore Tusha